

**R. P. Antonii De Escobar Et Mendoza, Vallisoletani,
Societatis Iesv Theologi, Vniversæ Theologiæ Moralis,
Receptiores Absqve Lite Sententiæ nec-non
Problematicæ Disquisitiones ... Volumen ...**

Ivstitia Et, Ivs. Sex Libris totidem Tractatus appono, nempe de rerum
Dominio, de Restitutione, de Contractibus Gratuitis, de Contractibus
Onerosis, de Contractibus Fortunæ, de Contractibus Adminicularis, de
Quasi-Contractibus, & nonnullis Innominatis

Escobar y Mendoza, Antonio de
Lugduni, 1663

4. De Mandato.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80681](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80681)

Secl. I. de Contract Adminicul. 236

consentitur pro pensione, ac damno rei. Particularem vero hypothecam vel pignus iam constat esse unius vel plurium rerum ex legis dispositione obligationem. Azor. p. 3. l. 1. c. 3. Molina de contr. d. 556. Sylvest. v. Pignus, qn. 1. Bonacin. de contr. d. 3. q. 10. punct. 2. n. 1. Lessi. l. 2. c. 18. dub. 6.

Subiici hypothecae possunt non solum res corporeae, quae existunt. Sed etiam quae futurae sperantur: ut fructus pendentes, pecorum foetus, ancillarum partus, etiam si nondum fuerint concepti. Ex rebus vero incorporeis subiici possunt hypothecae iura, nomina debitorum, seu debita, quae ad aliquem pertinere videantur, vltus fructus, emphyteusis, sine praedictio tamen proprietatis, item census, vectigalia, ius iudicis. Bonacin. de contr. d. 3. q. 10. punct. 1. num. 5. Molina de contr. d. 529. Lessius lib. 2. c. 18. dub. 7. Illa non possunt oppignorari, aut hypothecari, quae vendi nequeunt, ut Ecclesia, cimetorium, sepulchrum, ius patronatus, mobilia pretiosa cultui divino dicata, ut calices, cassulae, res publicae, ut plateae, & alia vlti communi deputata. Item homo liber, nisi in casibus, in quibus in seruitutem legitime redigeretur. Potest tamen dari obles, praeteritum in causa belli, ut statuit pactis. Fillius. tr. 38. capite 9. q. 5. Manu. p. 2. summ. capite. 26. n. 1. Lessius lib. 2. c. 18. dub. 7.

Quicumque habet liberam suarum rerum, vel alienarum bonorum administrationem potest pignori dare. Vnde pupillus non potest absque Iudicis decreto rem suam loco pignoris obligare auctoritate tutoris: quod locum habet in obligatione voluntaria, non in necessaria. Servus non potest aliquid loco pignoris obligare. Nec moribundus haereditis bonis, nisi hie ratam habeat obligationem, nec Prelatus potest subicere res Ecclesiae hypothecae specialia, potest tamen in contractibus iure permissis bona Ecclesiae generaliter obligare sine illorum traditione. Nec socius potest pignori dare rem sibi cum socio communem. Procurator autem, vel qui negotia alterius gerit, potest aliquid pignori dare, quando speciale mandatum habet vniuersam bonorum administrationem cum libera potestate. L. solum, §. vlt. ff. de pign. Azor. p. 3. l. 7. c. 5. Fillius. tr. 18. n. 176. C. Nulli, de reb. Eccl. non alien. L. Nemo ex sociis ff. pro socio.

Peccata, quae circa pignoris committi assolent, sunt si creditor, loco domino, vitetur pignore, si sciente, admitti vlturam. Si sua culpa pignus, pa graui, vel dolo pignus petierit, & soluere non vult, si transacto tempore pignus vendat non cum possint monito domino Creditor autem potest pignus retinere, donec debitor omnia soluat & post tempus alteri oppignorare: fructus tamen ex pignore fructifero perceptos soluere debet. Natus. sum. c. 17. num. 205. Graf. p. 1. l. 2. c. 93. nu. 38. Fillius. tr. 38. n. 178.

CAPVT IV.

De Mandato.

MANDATUM est contractus innominatus, quo quis officium honestum gratuito expresse vel tacite suscipit exequendum, in gratiam alterius. Debet itaque esse de re bona & honestam, mandatatum enim de re mala, & contra leges non obligat. Quia illud potest ad rem turpem obligari. Debet fieri gratis. Quia si merces pro eo sumatur, transit in locationem. Non autem si tantum sit spes remunerationis habenda: imo etiam cum promissione remunerationis non tollitur ratio mandati. Stipendium tamen pro executione debetur, si in pactum deductum fuerit, & mandatarius consueuerit recipere mercedem. Fieri potest mandatatum expresse, vel tacite. Tacite fit quando quis sciens, & tacens, paritur, ut alter suum negotium gerat. Expresse fit, quando committitur signis, vel verbis. Azor. p. 3. lib. 9. cap. prim. Fillius. tr. 39. cap. prim. Reginaldus l. 35. num. 607. Molina tr. 2. d. 548. Layman. l. 3. sect. 5. tr. 4. c. 26. n. 1. & 2.

Generale mandatatum ad illicita non extenditur de re illicita inualidum est, & damna ex iniquo mandato sunt restituenda. Mandans autem percuti aliquem, non occidi, si sequatur occisio, non punitur ordinaria poena, sed mitiori. Molina d. 550. Fillius. tr. 39. cap. prim. di. quest. 6.

Mandatarius potest recusare mandatatum nondum susceptum. Quia mandatatum est contractus dependens ab vtriusque contrahentis voluntate. Susceptum vero iam mandatatum recusare non potest, nisi iusta causa recusandi superueniat, qualis est capitulis inimicitia interueniens inter mandatatum, aut suspicio, qua mandatarius non bene apud mandatorem audit. Bonacin. de rest. d. 1. q. 2. pun. 6. num. 11. Reginaldus lib. 25. n. 607. Azor. parte 9. lib. 3. capite sexto.

Potio substantialia contractus mandati sunt consensus vtriusque, praecessio obligationis aliquius, ut fit de re bona, ut in eo dando mandans certam formam prescribat. Vnde quae mandatarius facit contra formam mandati, inualide facit quoties certa forma sibi fuit praescripta. Quia qui mandati fines egreditur, aliud agere videtur, quam id, quod sibi mandatatum est. Hinc qui equum ab altero acceptit vendendum centum nummis aureis, & tantum vendidit nonaginta, tenetur mandati decem restituere, eo quod fines mandati fuerit egressus. L. Diligenter, ff. mandati. Molina d. 552. num. 6. prim. Fillius. tr. 39. capite prim. sine.

Quando autem mandatarius absque vlla forma expressa mandatatum accepit, debet diligenter prudenter, & rationabiliter negotia praestare: quae si hoc modo praestiterit valida erunt, & rata habenda à mandatore. Quia accipiente sentur absque vlla

33 Mandati definitio.

34 Generale mandatatum ad illicita non se extendit.

35 Mandatatum recusare non potest.

36 De substantialibus mandati.

37 Demanda tario mandatum accipiente sentur absque vlla

SCOBAR
Theol. Mor.
Sum. V. V. II.
E. IV.

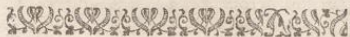
sentor facta iuxta rationabilem mandatoris voluntatem. Propterea qui mandavit alteri, ut sibi equum emeret nullo expresso pretio, valide emerit quocumque pretio emat, modo sit iustum. *L. Præterea, Cod. mandati Azorius p. 3. l. 8. c. 2. §. 8.*

38 Finitur mandatum multis modis. Primo per temporis constituti lapsum. Quia contractus non durat ultra contrahentium conventionem. *dis manda-* Secundo per renocationem mandati factam ab ipso mandatore. Quia hic potest renocare mandatum quandiu res est integra, id est, quandiu res mandata nondum est inchoata: re autem inchoata non potest mandatum renocare illud cum mandatarij damno. Post renocationem mandati, gesta per mandatarium invalida sunt quoties mandatario mandati renocatio innotuit; valida vero sunt si renocatio mandati non innotuit, mandatario, excepto casu matrimonij, quod non valide celebratur post mandati renocationem, etiamsi procurator illum ignoret. Tercio finitur per mortem mandatoris, vel mandatarij: modo res sit adhuc integra. *L. Procuratorem, ff. mandati. Fill. tr. 39. c. 2. §. 7. Reginal. l. 25. n. 608. Moli. d. 552. n. 6. Laym. l. 3. sect. 5. tr. 4. c. 2. n. 6. In sit. de mandato §. item si adhuc.*

39 Attamen mandatum quinque in casibus mandatoris obitu non finitur. Primo, quando datum fuit mandatum de realiqua exequenda post mandatoris mortem. Secundo mandatum factum fuit in gratiam mandatarij. Unde confessarius absolute delegatus ab Episcopo non admittit iurisdictionem audiendi confessiones Episcopi obitu, si vero non sit absolute delegatus, sed concessa sit facultas ad beneplacitum concedentis, amittitur Episcopi illius morte: secus si concessa sit ad sedis beneplacitum, nam sedes seu dignitas mortua persona perseverat. Tercio, non finitur quando factum fuit gratia dotis. Quarto, quando delegata est alicui facultas & iurisdicção sub nomine dignitatis, & non sub nomine proprio illius, à quo fuit præstitum mandatum; dignitas enim non exstinguitur. Quinto denique quando mādās dicitur concedere iurisdictionē, donec renocaverit, sed postmodum re ipsa ante obitum non renocavit. *L. Si vero, §. alim. ff. mandati. L. Si cum fundum ff. de patris. L. Si ego, ff. de iure dotium. Sanchez de matr. l. 8. capite 28. numero 49. Sā v. Gratia, num. 4. Cod. si delegatus de officio Iudicis in §. xto.*

40 Quando autem dicitur mandatum non expirare morte mandantis, quando res non est integra, intelligo de iurisdictionis mandato, id est, per quod committitur iurisdicção. Nam præcepta superiorum, ad aliquid faciendum vel non faciendum obligantia, si non emanent per modum constitutionis à potenti illam facere: sed sint mandata ab homine, semper expirant mandantis morte, quamvis res non sit integra. Quia cum ea præcepta non sint constitutiones, haud sunt ex natura sua perpetua, nec possunt ligare extincta præcipientis iurisdictione per eius obitum, vel eius ab officio amotionem, nam quoad hoc perinde habetur ac mortuus, cum utroque casu præcipientis iurisdicção extinguatur, à qua præcepta vim habent. Sylvest. *v. Delegatus, q. 6. c.*

v. Mandatum, q. 3. Bonac. de leg. d. 1. q. 3. pun. 8. §. 1. n. 25. c. 26. Menoch. de arbitrar. lib. primo. q. 69. num. 4. Corduba ad Regul. S. Francis. c. 10. q. 3. pun. 1.

CAPVT V.

De Negotiis gestis.

41 EGOTIA gesta dicuntur, cum absque mandato formaliter, aut virtute negotium alterius utiliter geritur. Si autem præcedat mandatum formaliter, aut virtute, non erit contractus negotiorum gestorum, sed mandatum. *In sit. de obligat. Molina d. 553.* Negotiorum gestor is dicitur, qui negotia alterius utiliter agit, absque eo, quod de iis habeat ab illo mandatum formaliter, aut virtute. Certe res ipsa, & bonum commune postulat, ne res, & negotia absentium, & minorum damnū paterentur, ideo statum est ut utique oritur obligatio, idcirco existeret hic quasi contractus negotiorum gestorum. *Filliucius. tr. 39. n. 33. c. 34.*

Negotium alterius quatuor modis geritur. 42 Primo, cura & officio, ut in tutore, curatore, & huiusmodi. Secundo, re ipsa, cum in alterius utilitatem alterius aliquid impenditur, etiamsi quatuor eius intuitu factum non sit. Tercio, ratihabitione, cum vnus nomine alterius gessit, hic ratum habet. & nisi hic ratum haberet, nihil ad illum pertingeret. Quarto, ipsa actione negotij gesti, ut si quis creditori alterius soluat eo absente, vel ignorante. Nil autem refert, si quis in hoc contractu gerat negotia alterius siue per se siue per alium: potest enim alium substituere sicut procuratorem suo tamē periculo. *Azor. parte tertia lib. 11. cap. 24. ex l. Nam & seruus, ff. de negot. gest.*

Negotium gerentes indico obligationem. 43 Debet reddere rationem eorum, quæ gessit, & obligatio solvere, si aliquid peruenit ad ipsum ex negotio negotij gesto, ut fructus rei administratæ, pecuniam à negotio, & debitoribus receptam. Huic vero obligationi eius, cuius respondet in eo, cuius negotij gestum est, actio negotij gesto directa aduersus negotiorum gestorum, ad ea ratur. omnia exigenda ab eo, quæ competit mandati aduersus mandatarium. Ex parte vero eius, cuius negotium est gestum, oritur obligatio soluendi expensas in ipsius bonum factas. Nomine autem expensarum etiam intelligo valorem industriae, & operaturum appositurum. Cui obligationi respondet in gestore negotiorum actio contraria, ac exigenda ad eo, cuius negotij gestum est, eiusmodi expensarum intelliguntur, *In sit. de obligat. quæ ex quasi contr. c. l. si remmer and. §. 1. ff. mandati.* At in eo, qui putans se agere negotium vnus, gessit alterius negotium, quia res illa ad hunc pertinebat; refutatur ex eo negotio actio negotiorum gestorum inter hunc & illum, cuius negotium vere est actum lege si cum putant lege. *Liberto paragrafo primo ff. de negot. gest.* Eodemque modo, si quis recipiat aliquid alterius nomine, vel alteri, si hic ratum habet postquam sciuit, oritur inter recipientem